

ALS HET RUSTHUIS WEGKIJKT VAN DE DOOD

'Weten jullie wel wat ze vraagt? Dat is moord, hoor!'

Hoewel de oma van Thaila Stoffelen de toestemming had om te mogen sterven door euthanasie, verhinderde het ethisch comité van haar woon-zorgcentrum dat. 'Plots was haar dossier "niet sterk genoeg", het waren "maar ouderdomskwalen".'

reactie

'Euthanasie is bij ons niet verboden'

VAN ONZE CORRESPONDENTE RUSTHUIS/STERF IS? VEERLE BEL

BRUSSEL De oma van Thaila Stoffelen is op zaterdag overleden. Ze was net 92 geworden. Bijna twee jaar geleden vroeg ze haar kleindochter hulp bij haar aanvraag om mogelijk te sterven. Na een lange procedure, zoals de wet voorziet, kreeg ze een ja te horen. De familie had op aanvragen van de huisarts al een begrafenisondernemer gecontacteerd. Toen zei het woon-zorgcentrum toch nog nee.

Nu haar oma een natuurlijke dood is gestorven, wil Thaila het pijnlijke verhaal vertellen. 'We hebben geen klacht ingediend toen mijn oma nog leefde, omdat ze vreesde voor repercussies. Per slot was zij afhankelijk van het zorgpersoneel, en ze uitte dat vaak tegen ons. "Zeg maar niets", zei ze dan. "Want *de meisjes* zijn hier toch de baas." Nu ze er niet meer is, hoeven we nergens meer bang voor te zijn.'

Thaila's oma was nog niet zo lang in het woon-zorgcentrum, toen ze Thaila vertelde dat ze dood wilde. 'Het was geen verrassing. Moeke heeft in haar leven veel meegemaakt. Ze was de oudste uit een groot gezin en kon pas na de oorlog trouwen. Maar toen werd haar man ziek: longkanker. Ze bleef met drie kleine kinderen achter. Mijn moeder was nog geen jaar oud. Ze heeft hard moeten knokken en hulp moeten vragen aan haar zussen, wat ze lastig vond. Een optimist is ze nooit geweest. Bovendien was ze thuis al fel verzwakt. Ze viel dikwijls – de reden waarom ze naar een woon-zorgcentrum was verhuisd. Ze heeft ook fijne dingen meegemaakt in haar leven en ze had vier kinderen en drie achterkleinkinderen. Maar dat woog niet meer op tegen haar wens om te mogen sterven.'

'Het gaat niet door'

‘Voor het veto zeiden ze ons: houd het stil, we willen niet de “naam” krijgen dat we onze bewoners doodmaken’

‘Via de huisarts werd een Leifarts gecontacteerd, die in de zomer van 2015 meermaals met Moeke is gaan praten. “Die mens verstond mij echt”, zei ze na afloop. Vervolgens moesten we met haar naar een psychiater, die zou oordelen of ze wilsbekwaam was. We kregen pas in oktober een afspraak in het ziekenhuis. We moesten lang wachten op plastic stoeltjes – niet evident voor een hoogbejaarde dame met een verzwakte fysieke conditie. Mijn moeder en ik bleven op de gang. Aan het eind van het gesprek riep de dokter ons toch binnen. Hij zei: “Weten jullie wel wat ze vraagt? Dat is wel moord, hoor!” Uiteindelijk schreef hij toch dat ze wilsbekwaam was.’

‘De huisarts liet ons weten dat de zaak rond was. Ze zei dat we praktische schikkingen konden treffen. Ze heeft ook aan Moeke verteld dat de euthanasie kon doorgaan. Ik was erbij. Het was oké voor Moeke, ze was niet van het wisselvallige type. De directeur van het woon-zorgcentrum condoleerde ons met ons nakende verlies.’

‘Tot onze verbazing kwamen ze toen af met een briefje dat Moeke moest ondertekenen. Daarop stond: “Ik wil euthanasie”. Ze zeiden dat de wachttijd van twee maanden toen pas inging. Oké, als dat de wettelijke vereiste is, maar we waren al vier maanden bezig!’

‘Ze zal wel sterven als ze eraan toe is, zeiden ze. Het was in mijn ogen meer een foltering dan wat anders’

Het bleek een verdragingsmanoeuvre te zijn. ‘Ze zeiden dat de zaak nog voorkwam bij de ethische commissie’, zegt Thaila. ‘We dachten dat die zich over de praktische kant zou buigen. We waren die dag bij Moeke. Ineens kwamen ze haar kamer binnen: “Het gaat niet door”. Haar dossier was “toch niet sterk genoeg” – het waren “maar ouderdomskwalen”. We overwogen even om Moeke mee te nemen naar huis en daar te laten sterven, maar ook de huisarts trok zich prompt terug.’

‘De weigering was een mokerslag. Moeke klapte helemaal dicht. We konden haar niet opnieuw door zo’n uitputtende procedure meenemen. En dan nog zonder haar huisarts ... Ze bleef meer en meer in bed liggen. Ze ging almaar minder eten. “Zie je wel,” zei het personeel, “ze vraagt er niet meer om.” Op het laatst woog ze nog 40 kilo en schreeuwde ze het uit van de pijn bij elke verzorging, ondanks de pijnpomp. We vroegen om haar niet meer elke dag volledig te wassen, maar dat was de regel zeiden ze. Ze zeiden ook: “Ze zal wel sterven als ze eraan toe is.” Het was in mijn ogen meer een foltering dan wat anders.’

Wie zal haar wassen?

Thaila en haar moeder vinden dat het woon-zorgcentrum helemaal in de fout is gegaan. ‘Ze hadden meteen duidelijkheid moeten scheppen. Als je weet dat er maar een waterkansje is, begin je niet aan zo’n lange procedure. Feit is dat ze niet wisten hoe ze ermee om moesten gaan. Voor het veto van het ethisch comité zeiden ze ons: houd het stil, want we willen niet de “naam” krijgen dat we onze bewoners doodmaken.’

‘Ze zeiden ook: wie zal haar de laatste keer wassen? Wat zal ze eten? Alsof daar nooit mensen doodgaan. En ze lieten weleens de beschuldiging vallen dat wij haar dood *wilden* – omdat wij er misschien voordeel bij hadden. Dat was cru en onwaar. Ik

heb persoonlijk niet geërfd. Dat doet ook niet ter zake. Het enige wat telde, was de wens van mijn grootmoeder, die niet gerespecteerd is.'

Uiteindelijk stierf Thaila's oma door uitputting. 'We hebben tot het laatst haar hand vastgehouden. Ze kwamen achteraf nog zeggen dat we dat heel goed gedaan hebben. We hadden er geen enkele boodschap meer aan.'

Morgen: Het rusthuis dat de dood wel in de ogen kijkt

REACTIE

'Euthanasie is bij ons niet verboden'

'Mevrouw kwam helaas niet in aanmerking voor de wettelijke criteria. **Onze ethische commissie oordeelde dat er geen ondraaglijk en onomkeerbaar lijden was.** Dat klinkt nu hard, maar de wet is de wet en die moeten wij volgen', zegt directeur Johan Herrebosch van het wzc De Buurt in Zoersel, waar de oma van Thaila Stoffelen in april overleden is.

Thaila zegt dat haar oma niet door de ethische commissie gehoord is en dat haar al verteld was dat de euthanasie wel zou doorgaan. Herrebosch: 'Pijnlijk, jazeker, maar het is nu eenmaal onze taak om erop toe te zien dat wat artsen hier doen, niet illegaal is. Let wel, euthanasie is hier niet verboden. Maar het moet ordentelijk verlopen.' (vbr)

Johan Herrebosch. Directeur woon-zorgcentrum De Buurt